

یادداشت

تحدید مزدی بادوروش مستقیم و غیرمستقیم

کاظم فرج الهی، فعال کارگری

اسفند ۱۴۰۱ در شرایطی که خط فقر براساس برآورد کارشناسان بین ۱۶ تا ۲۰ میلیون تومان بود و سیدمعیشت در کار گروه کمیته دستمزد شورای عالی کار، حدود ۱۴ میلیون تومان برآورد شده بود، مزد کارگران برای حداقل بگیران ۲۷ درصد و برای سایر سطوح ۳۳ درصد افزایش یافت.

نکته مهم اینکه وقتی بحث افزایش حقوق در پایان سال براساس تورم واقعی جامعه است، منظور ترمیم قدرت خرید تمام حقوق بگیران در مقابل افزایش قیمت‌هاست و باید به نسبت افزایش حقوق‌ها، حقوق‌ها ترمیم شود. بنابراین وقتی هدف ترمیم قدرت خرید است، چه فرقی می‌کند که کارگر حداقل بگیر است، متوسط بگیر است یا حداکثر بگیر؟ در حال در شرایطی که در پایان سال قبل تورم بیش از ۴۵ درصد بود، حقوق‌ها ۲۳ و ۲۷ درصد افزایش یافت. باین توجیه غیر منطقی که در سال آینده سعی می‌شود تورم به اندازه همین ارقام مهار شود، هر چند در همان لحظه صفر، حقوق کارگران مطابق سیدمعیشت نبود که بخواهند با وعده مهار تورم، دست به فریز مزدی بزنند البته شرایط غیر قابل تحقیقی برای ترمیم دستمزد در میانه سال گذاشتند. باین توجیهات رقم افزایش دستمزد ۱۴۰۲ تعیین شد. واقعیت امر این است که در این مذاکرات، به دوروش حق کارگران ضعیف شد؛ یکی آنکه به آنها وعده‌های واهی دادند و دیگر اینکه در شرایطی قول دادند تورم را در حدود ۲۰ درصد مهار کنند که شواهد نشان می‌داد امکان مهار تورم وجود ندارد. بعد از اتمام مذاکرات مزدی، گروه کارگری در یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام کرد که نتایج مذاکرات رضای نیستیم. این جمله مشخص می‌کرد که در شرایط رضایت و باطیب خاطر صورت جلسه را امضا کرده‌اند. سوال اینجاست که این چه مدل مذاکره‌ای است که یک طرف آن بعد از خاتمه به صراحت می‌گوید رضای نیستیم! در سه جانبه‌گری واقعی و استاندارد، طرفین مذاکره باید در شرایط برابر و عادلانه با یکدیگر بنشینند و در نهایت نتیجه‌یابید. اجماع حاصل شود یعنی گروه کارگری باید از نتیجه رضای باشد.

بازنشستگان تامین اجتماعی نیز با توجه به تأثیری که از افزایش مزد کارگران می‌گیرند، دچار همین مشکلات کارگران شدند. سال‌هاست که بازنشستگان کارگری بعد از نامید شدن از پیگیری‌های مختلف و نامه‌نگاری‌ها، مقابل تامین اجتماعی جمع می‌شوند و از مسئولان این سازمان انتقاد می‌کنند. آنها بارها یادآور اعداد و ارقام، ناکافی بودن و منطبق قانون نبودن مستمری‌های دریافتی خود را اثبات کرده‌اند. آنها در عین مطالبه در مان رایگان براساس قانون، خواستار اجرای درست و کامل ماده ۹۶ قانون تامین اجتماعی هستند که به صراحت می‌گوید برای حفظ قدرت خرید بازنشستگان باید حداقل سالی یکبار حقوق‌ها متناسب با افزایش تورم ترمیم شود. این بند از قانون نیز مانند ماده ۴۱ قانون کار، اجازه ترمیم مزد و حقوق در میانه سال را می‌دهد و واقعیت این است که با شرایط حاکم بر اقتصاد، ترمیم مزد و حقوق باید بیش از سالی یکبار صورت بگیرد. لذا کارگران و بازنشستگان، یک درخواست مشترک دارند و آن چیزی نیست جز رعایت مقررات مزدی، هم در قانون کار و هم در قانون تامین اجتماعی. قانون تامین اجتماعی و قانون کار، مقررات دوطرفه‌ای هستند میان دولت و بیمه‌شدگان شاغل و بازنشسته اما دولت و سازمان تامین اجتماعی در عمل به صورت یک طرفه این توافق نامه‌ها را بدون به رسمیت شناختن حق طرف مقابل، نقض کرده‌اند. در واقع متأسفانه ریش و پیچی دست دولت است، هم در شورای عالی کار برای تعیین دستمزد کارگران و هم در نهاد هیات امنای سازمان تامین اجتماعی.

متأسفانه کارگران شاغل و بازنشسته سهمی در تعیین مناسبات مزدی و معیشتی خود ندارند. در شورای عالی کار و نهادهای نظارتی، مدیریت تامین اجتماعی تعمداً کنار گذاشته شده‌اند و به همین دلیل است که بحران معیشت سال به سال عمیق‌تر می‌شود و میزان عمل به قانون، سال به سال کمتر. در یک سو دولت و نهادهای کارفرمایان قرار دارند که با روش‌های مستقیم و غیرمستقیم سعی در سرکوب مزدی کارگران دارند. در روش مستقیم، با بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های اداری مثل مصوبات شورای عالی کار با افزایش اسمی مزد کارگران مخالفت می‌کنند. در شیوه غیرمستقیم، نهادهایی مانند اتاق بازرگانی یا اتخاذ سیاست‌های نادرست اقتصادی که تورمزها هستند و از طریق تحمیل تورم و افزایش سریع قیمت‌ها، در عمل هرگونه افزایش اسمی و ظاهری حقوق‌ها را در کوتاه‌ترین زمان ممکن از بین می‌برد. تلفیق این دو روش، قدرت خرید کارگران را در مسیر نزول مدام قرار می‌دهد و در نتیجه به رغم افزایش ظاهری مزد، دستمزد واقعی کارگران کمتر و انباشت سرمایه کارفرمایان بیشتر می‌شود.

یک قانون‌گذار کارفرمایان را به ندادن حق بیمه کارگران دعوت کرد
وای به روزی که بگندد نمک!

یکی از نمایندگان مجلس که مخالف بحث بیمه کارگران ساختمانی بوده، به تازگی در توییتی در حساب مجازی خود اظهار نظری را مطرح کرده که به نوعی حمایت از عدم بیمه کارگران ساختمانی و ترویج عدم تعهد کارفرما به بسیاری از مواردی است که برای اخذ پروانه ساختمانی لازم است.

به گزارش ایلنا، وی در این توییت نوشته است: «اخذ حق بیمه کارگران ساختمانی توسط سازمان تامین اجتماعی از سهم خدمات، هزینه تغییر کاربری و هزینه‌هایی که ارتباطی با پروانه ساختمانی ندارد، خلاف قانون است. از مراجع صدور پروانه (منظور شهرداری است) انتظار داریم که این هزینه‌ها را در یک فرم جدا وارد کرده و از متقاضیان پروانه هم می‌خواهیم که برای این هزینه‌ها «حق بیمه» پرداخت نکنند!»

«کبر شوکت» رئیس کانون انجمن‌های کارگران ساختمانی در این رابطه ضمن بیان این مطلب که نماینده نمایندگان برخی انبوه‌سازان و اصطلاحاً بسازبفروش‌ها هستند. این افراد باعث شدند که بیش از ۵۰۰ هزار کارگر ساختمانی در کشور همچنان حسرت بر خورداری از پوشش بیمه را داشته باشند. آنها تنها باعث بیمه نشدن کارگران جدید ساختمانی شدند که باعث قطع بیمه ۳۰۰ هزار کارگر ساختمانی دیگر نیز شدند. اخیراً نیز سنگ تمام گذاشته و کارفرمایان ساختمانی و شهرداری را عملاً دعوت به دورزدن قانون کردند.

حمایت از انبوه‌سازان را علنی کرده‌اند

شوکت تصریح کرد: در مشروع مذاکراتی که درباره بیمه کارگران ساختمانی در مجلس بوده، نمایندگان وزارت راه و شهرسازی و از جمله همین

نماینده نویسنده توییت، در نامه‌ای به مجمع تشخیص مصلحت نظام ادعا کرده بودند که شهرداری‌ها از محل عوارض سالانه ۸۰ هزار میلیارد تومان در آمد دارند. البته ما و کمیسیون اجتماعی مجلس نسبت به این مطلب آگاه بودیم و از سال ۱۳۹۳ می‌دانستیم که عده‌ای به دنبال دورزدن قانون می‌روند، چنان‌که از همان سال شوراهای شهر در تصویب قوانین داخلی خودشان، عملاً راه را برای دورزدن قانون بیمه کارگران ساختمانی باز می‌کردند. برخی نمایندگان مخالف در مجلس مثل آن فرد صاحب توییت نیز از این دورزدن حمایت می‌کردند که امروز با آن صحبت، این حمایت را علنی کردند.

وی افزود: پرسش ما از آن نماینده وزیر راه و شهرسازی این است که آن «۸۰ هزار میلیارد تومان ادعای تان در سال ۱۴۰۱» امروز کجاست؟ اگر بگوییم نرخ تعرفه پروانه‌های پروژه‌های ساختمانی افزایش پیدا کرده، مبلغ یاد شده باید به ۱۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده باشد. در جریان مسکن ملی نیز باید قبول کرد که این میزان بیشتر هم شده است. میزان ۲۵ درصدی آن ۸۰ هزار میلیارد تومان که خودشان ادعا کردند، مبلغی بیش از ۲۰ هزار میلیارد تومان می‌شود. در چنین شرایطی چرا تامین اجتماعی تنها ۷ تا ۸ هزار میلیارد تومان دار و وصول می‌کند؟ دلیل این مسأله و این تفاوت فاحش به نظر ما این است که

دورزدن قانون را به طور رسمی آموزش می‌دهند

رئیس کانون انجمن‌های کارگران ساختمانی تصریح کرد: در متن صریح قانون بیمه کارگران ساختمانی آمده است که ۲۵ درصد از مجموع عوارض دریافتی باید اخذ شود. در کجای قانون آمده‌اند و تفکیکی بین خدمات و عوارض تراکم، تفکیکی ... در پرداخت بیمه ایجاد کرده‌اند؟ وقتی شما شهرداری را به این دعوت می‌کنید که فرم مربوط به اخذ حق بیمه را از عوارض دیگر جدا کند، رسماً دورزدن قانون را آموزش می‌دهید! این کار را می‌کنید تا منابع لازم برای بیمه کارگران ساختمانی تامین نشود. زیاده‌روی در دورزدن آن

جای تاسف است که مابه‌جای آنکه دلسوز قشری باشیم که روزانه سه نفر از آنها در اثر حوادث کار فوت می‌کنند و به همین میزان قطع عضو قطع نخاع می‌دهند، در بحث بیمه این گروه از کارگران را قربانی می‌کنند. این در حالی است که کارفرما با یک بیمه‌نامه مانند مجوز قتل، قانون را دور می‌زند. با همه این احوال باز هم کارفرما را تشویق می‌کنند که حق بیمه این بخش زحمت‌کش جامعه کارگری را نپردازند و این یک ظلم بزرگ است. شوکت در پایان با دعوت از نمایندگان مجلس به منصف بودن در برابره کارگران ساختمانی گفت: این درست نیست که به دلیل تلاش از بخشی از نمایندگان مدعی است. این مشکل همچنین روزهایی را پیش‌بینی می‌کردند که هنوز مهر قانون خشک نشده، برخی دنبال دورزدن آن

جای تاسف است که مابه‌جای آنکه دلسوز قشری باشیم که روزانه سه نفر از آنها در اثر حوادث کار فوت می‌کنند و به همین میزان قطع عضو قطع نخاع می‌دهند، در بحث بیمه این گروه از کارگران را قربانی می‌کنند

عوارض دیده شده است. وی تأکید کرد: هشدارهایی که تشکل‌های کارگری به مدت ۳ سال در مجلس مطرح می‌کنند، نشان داد آفاق دید این تشکل‌ها درباره مشکلات و مسائل آینده بسیار قوی‌تر از بخشی از نمایندگان مدعی است. این تشکل‌ها چنین روزهایی را پیش‌بینی می‌کردند که هنوز مهر قانون خشک نشده، برخی دنبال دورزدن آن

۴۰ درصد مردم جهان از تامین غذای کافی محرومند

برای کل جهان سهم جمعیتی که هزینه‌های خوراکی بیش از ۵۲ درصد در آمدشان است، بیش از ۴۰ درصد است که از جمعیت بالای فقیر هند تأثیر زیادی می‌گیرد (۷۴ درصد جمعیت هند جزو این دسته حساب شده‌اند). برای منطقه‌ای که ایران در آن حضور دارد، خاورمیانه و شمال آفریقا، عدد ۳۴ درصد برآورد شده است. برای مکزیک این شاخص به ۲۰ درصد کاهش یافته و در ترکیه تنها ۴ درصد جمعیت در تهیه یک رژیم غذایی حداقلی سالم ناتوان‌اند. در گروه کشورهای که طبق بانک جهانی جزو کشورهای متوسط به بالای درآمدی هستند و ایران هم تا چند سال قبل عضو این گروه حساب می‌شد، شاخص یاد شده ۱۴ درصد برآورد شده است اما در کشورهای متوسط به پایین درآمدی این نسبت ناگهان تا ۷۰ درصد افزایش می‌یابد.

نیمی از جمعیت ایران کالری کافی دریافت نمی‌کنند

این افزایش تقریباً دو برابری نسبت جمعیتی از ایران که نمی‌توانند یک رژیم غذایی سالم را تهیه کنند، با افزایش جدی خطر فقر در سال‌های گذشته همگام بوده است. از حوالی سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۶) جمعیت زیر خط فقر (طبق محاسبات گزارش پایش فقر وزارت رفاه) افزایش معناداری را تجربه کرده است. این افزایش بار شدت‌بخش مورد بحث در این گزارش بسیار هماهنگ به نظر می‌رسد. اعداد و داده‌های گزارش پایش فقر ۱۴۰۰ و نیز محاسبات نشان می‌دهد میانه و میانگین کالری دریافتی ایرانیان طی سال‌های گذشته افت شدیدی داشته طوری که نهایتاً در سال ۱۴۰۰ میانه کالری سرانه در یافتی کمتر از ۲۱۰۰ کالری شده که حداقل کالری مورد نیاز بدن محسوب می‌شود. بنابراین بیش از نصف جمعیت ایران کمتر از کالری لازم را دریافت می‌کنند.

کارگران از لیست متقاضیان وام مسکن حذف شدند

حقوق کارگر ۹ میلیون، قسط مسکن ۳۵ میلیون

در حالی قسط ماهانه وام ۹۶۰ میلیون تومانی بانک مسکن حدود ۳۵ میلیون تومان می‌شود که کارگران با حقوق حداکثر ۱۰ تا ۹ میلیونی طبیعتاً از لیست دریافت وام بانک مسکن حذف می‌شوند. «عبدالجلال ابری» سخنگوی کمیسیون عمران مجلس در این باره به تسنیم گفت: شاخص قیمت مسکن طبق اخبار منتشر شده در رسانه‌های بازه زمانی ۱۳۷۷ الی

۷۰ درصد کارگاه‌ها، طرح طبقه‌بندی مشاغل را اجرا نمی‌کنند

مطابق قانون، قرارداد آن دسته از کارگرانی که از سال ۹۸ قرارداد موقت داشته‌اند، باید دائمی شود اما نمایندگان کارگری معتقدند ضمانتی برای اجرای این بند قانونی وجود ندارد. «سمیه گلپور» رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگری کشور درباره دائمی شدن قرارداد کارگرانی که ۴ سال است به صورت موقت فعالیت می‌کنند، گفت: در آیین‌نامه تبصره یک ماده هفت قانون کار تأکید شده که بعد از چهار سال یک‌سری از مشاغل باید از قرارداد موقت به

خوراکی‌ها اختصاص دهند، این معیار انتخاب شده است. نقشه نشان می‌دهد تا چه حد این شاخص که نوعی معیار فقر می‌تواند حساب شود، در آفریقا و جنوبی آسیا بالاست. برای ایران، سهم جمعیتی که احتمالاً به رژیم غذایی سالم دسترسی ندارند، ۳۰ درصد تخمین زده شده است. کمترین نسبت‌های محاسبه شده، حدود ۰/۱ درصد مربوط به بلژیک، چک، ایرلند، ایسلند و امارات متحده عربی هستند. از سوی دیگر، در کشوری مثل ماداگاسکار بیش از ۹۷ درصد جمعیت توانایی تهیه رژیم غذایی سالم را ندارند.

کارگران از لیست متقاضیان وام مسکن حذف شدند

حقوق کارگر ۹ میلیون، قسط مسکن ۳۵ میلیون

در حالی قسط ماهانه وام ۹۶۰ میلیون تومانی بانک مسکن حدود ۳۵ میلیون تومان می‌شود که کارگران با حقوق حداکثر ۱۰ تا ۹ میلیونی طبیعتاً از لیست دریافت وام بانک مسکن حذف می‌شوند. «عبدالجلال ابری» سخنگوی کمیسیون عمران مجلس در این باره به تسنیم گفت: شاخص قیمت مسکن طبق اخبار منتشر شده در رسانه‌های بازه زمانی ۱۳۷۷ الی

۷۰ درصد کارگاه‌ها، طرح طبقه‌بندی مشاغل را اجرا نمی‌کنند

مطابق قانون، قرارداد آن دسته از کارگرانی که از سال ۹۸ قرارداد موقت داشته‌اند، باید دائمی شود اما نمایندگان کارگری معتقدند ضمانتی برای اجرای این بند قانونی وجود ندارد. «سمیه گلپور» رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگری کشور درباره دائمی شدن قرارداد کارگرانی که ۴ سال است به صورت موقت فعالیت می‌کنند، گفت: در آیین‌نامه تبصره یک ماده هفت قانون کار تأکید شده که بعد از چهار سال یک‌سری از مشاغل باید از قرارداد موقت به

کارگران از لیست متقاضیان وام مسکن حذف شدند

حقوق کارگر ۹ میلیون، قسط مسکن ۳۵ میلیون

در حالی قسط ماهانه وام ۹۶۰ میلیون تومانی بانک مسکن حدود ۳۵ میلیون تومان می‌شود که کارگران با حقوق حداکثر ۱۰ تا ۹ میلیونی طبیعتاً از لیست دریافت وام بانک مسکن حذف می‌شوند. «عبدالجلال ابری» سخنگوی کمیسیون عمران مجلس در این باره به تسنیم گفت: شاخص قیمت مسکن طبق اخبار منتشر شده در رسانه‌های بازه زمانی ۱۳۷۷ الی

Portrait of a woman in a blue headscarf.